

Sisukord

	Kirjan käyttäjälle	7
	Yhteinen sanasto auttaa alkuun	9
	Viron kirjoittamisesta ja ääntämisestä	11
1	Esimene õppetükk	16
	TEKSTI Saabumine	
	SANASTO laivamatka, taksissa, kohteliaisuusilmauksia	
	KIELIOPPI kas-kysymyslauseet ja vastaukset, lukusanoja	
2	Teine õppetükk	22
	TEKSTI Kohvilauas	
	SANASTO sugulaiset, tutustuminen, kysymyssanoja	
	KIELIOPPI persoonapronominid, verbin infinitiivid ja preesens, imperatiivin yksikön 2. persoona	
3	Kolmas õppetükk	34
	TEKSTI Keeled ja reisid	
	SANASTO maiden ja kielten nimiä, opiskelu, matkat	
	KIELIOPPI maiden nimet atribuutteina, yksikön sijamuotojen ja monikon nominatiivin muodostaminen, persoonapronominien taivutus	
4	Neljas õppetükk	46
	TEKSTI Järgmisel hommikul	
	SANASTO ihmisen ulkonäkö, kahvilassa	
	KIELIOPPI astevaihtelu, persoonapronominien genetiivimuodot ja <i>oma</i> -pronomini	
5	Viies õppetükk	56
	TEKSTI Päev Tallinnas	
	SANASTO viikonpäivät, kellonajat	
	KIELIOPPI imperfekti, <i>ma</i> -infinitiivi	
	KERTAUS Õppetükid 1–5	66
6	Kuues õppetükk	70
	TEKSTI Telefonijutt sõbraga	
	SANASTO vuodenajat ja kuukaudet, paikan ilmauksia	
	KIELIOPPI imperfektin kieltomuoto, perfekti ja pluskvamperfekti, <i>nud</i> -partisiippi, kieltosanat <i>ei</i> ja <i>mitte</i>	

7	Seitsmes õppetükk	80
	TEKSTI Üksi linnas	
	SANASTO ostoksilla, värien nimet, vaate- ja ruokasanastoa	
	KIELIOPPI üksikõn partitiivin muodostaminen	
8	Kaheksas õppetükk	92
	TEKSTI Tavaline laupäev	
	SANASTO sää, ilmansuunnat	
	KIELIOPPI monikon sijamuotojen muodostaminen	
9	Üheksas õppetükk	102
	TEKSTI Pühapäev	
	SANASTO autonkorjaus, vapaa-ajan vietto	
	KIELIOPPI paikallissijojen käytöstä, lyhyt illatiivi	
	KERTAUS Õppetükid 6–9	112
10	Kümnes õppetükk	116
	TEKSTI Harrastused	
	SANASTO harrastukset, lemmikkieläimet	
	KIELIOPPI adjektiivien ja adverbien vertailuasteet	
11	Üheteistkümnes õppetükk	126
	TEKSTI Sõidame Lõuna-Eestisse!	
	SANASTO bussimatkasuunnitelmat, ajan ilmauksia	
	KIELIOPPI lukusanojen taiputus ja järjestyslulut, konsonantivartaloiset verbit	
12	Kaheteistkümnes õppetükk	136
	TEKSTI Kokkusattumused	
	SANASTO terveidentila	
	KIELIOPPI lisää sijamuotojen käytöstä: translatiivi, essiivi, terminatiivi, komitatiivi ja abessiivi; attribuutti ja pääsana	
13	Kolmeteistkümnes õppetükk	146
	TEKSTI Reisi algus	
	SANASTO autoilu, huoltoasema	
	KIELIOPPI monikon partitiivi, objekti	
14	Neljateistkümnes õppetükk	160
	TEKSTI Päev Tartus	
	SANASTO ajotaito, ajokortti, kaupunkikävely	
	KIELIOPPI konditionaali	

KERTAUS	Õppetükid 10–14	168
---------	-----------------	-----

15	Viieteistkümnes õppetükk	172
	TEKSTI	Jälle teel
	SANASTO	kirjakauppa, bussimatka maaseudulla
	KIELIOPPI	imperatiivin monikko
16	Kuueteistkümnes õppetükk	180
	TEKSTI	Sünnipäev
	SANASTO	syntymäpäivän vietto, juhlapäiviä
	KIELIOPPI	passiivi
17	Seitsmeteistkümnes õppetükk	192
	TEKSTI	Õhtu Võrus
	SANASTO	yliopisto-opiskelu, luonteenkuvaus, tunteet
	KIELIOPPI	verbit võida, saada, tohtida, julgeda, tärkeimpiä konjunkcioita, relatiivipronominid
18	Kaheksateistkümnes õppetükk	200
	TEKSTI	Hotell
	SANASTO	matkailu
	KIELIOPPI	tärkeimpiä verbirektioita
	Viron kartta	208
	Reisime Eestis!	209
	Tallinn	
	Pärnu	
	Narva	
	Tartu ja Lõuna-Eesti	
	Haapsalu ja saared	
	TAIVUTUSTAULUKOT	222
	substantiivit, verbit	
	AAKKOSELLINEN HAKEMISTO	226
	viro–suomi	227
	suomi–viro	245

Yhteinen sanasto auttaa alkuun

Viro ja suomi ovat läheisiä sukukieliä: molemmat kuuluvat suomalais-ugrilaisen kielten itämerensuomalaiseen ryhmään. Kielissämme on runsaasti yhteistä sanastoa, mistä onkin suomalaiselle paljon apua viroa opiskeltaessa.

Yhteisistä sanoistamme osa kirjoitetaan perusmuodossaan aivan samalla tavalla molemmissa kielissä (ääntämisessä saattaa tosin olla pieniä eroja). Yhteiset sanat ovat usein:

luontoon liittyviä	vesi, maa, meri, kivi, tuli
eläintennimiä ja ruokasanastoa	kala, kana, liha, muna, lammas
ihmisen anatomiaan liittyviä sanoja	käsi, suu, veri, hammas
yhteisiä lainasanoja	kuningas, auto, tee
adjektiiveja	armas, kallis, rikas
verbimuotoja	olen, laulan, istun, tulen, ostan, annan, teen

Enemmän on sellaisia yhteisiä sanoja, jotka kirjoitetaan hiukan eri tavalla, mutta jotka ovat kuitenkin helposti tunnistettavissa. Tällaisia ovat:

mets, lepp, tamm, kuusk
lehm, varss, koer, orav, siga
jalg, silm, sää, selg
rist, lamp, kool, lusikas, buss, hotell
suur, must, sinine
söön, joon, elan, lähen

Samankaltaisia ovat myös useat perheenjäsenten ja sukulaisten nimet.

isa, ema, poeg, tütar, onu, tädi

Monissa näistä viron kielen sanoista on tapahtunut ns. loppuheitto eli sanan loppuvokaali on ”pudonnut pois”.

Joskus samannäköisillä sanoilla on kuitenkin eri merkitys suomessa ja virossa. Tällaisia ”pulmasanoja” ovat esimerkiksi

pulmad	hääät
viiner	nakkimakkara
piim	maito
raamat	kirja
hallitus	home

talu	maatila
hoone	rakennus
tuba	huone
maja	talo
linn	kaupunki

viisakas	kohtelias
tark	viisas
ilus	kaunis
halb	huono

suren	kuolen
helistan	soitan (puhelimella)
räägin	puhun

Suomalaisen on siis viroa opiskellessaan opeteltava jokainen sana ja sen merkitys erikseen aivan kuten mitä tahansa vierasta kieltä opiskeltaessa. Lähisuku-kielen tutunomaisuus helpottaa kuitenkin uusien sanojen mieleen painamista.

Teine õppetükk

2 Saame tuttavaks

> Sõnad lk. 33

Tere tulemast!

Saame tuttavaks!

Palun saage tuttavaks!

Väga meeldiv (teiega tutvuda)!

Kas võib sinatada?

Tore!

Väga tore!

Räägi palun endast!

Kus sa töötad?

Kust sa pärit oled?

Ma arvan, et ...

Tervetuloa!

Tutustutaan!

Tulkaa tutuksi! / Saanko esitellä?

Hauska tutustua!

Voimmeko sinutella?

Kiva! / Hauskaa!

Oikein kiva! / Oikein hauskaa!

Kerro itsestäsi!

Missä olet töissä?

Mistä olet kotoisin?

Luulen, että....

Tiina näitab Ainole tema tuba ja läheb alla kohvi keetma. Tuba on väike ja mugav. Aino paneb koti toolile ja läheb trepist alla esimesele korrusele elutuppa. Elutoas on hea kohvilõhn.

TIINA: Kas võib sinatada?

AINO: Jaa, muidugi. Soomlased on harjunud sinatama.

TIINA: Väga tore! Palun istu! Kas sa soovid tassi kohvi? Ma ise joon ka.

AINO: Jah, palun.

TIINA: Kas tuba on mugav?

AINO: Jah, see on väga mugav. Voodi on pehme ja kapp on suur. Väga tore, et toas on ka tugitool!

Aino ja Tiina istuvad lauas ja joo-
vad kohvi. Tiina on meeldiv ini-
mene ja Aino arvab, et kõik läheb
väga hästi.

TIINA: Räägi palun endast! Ma
tean ainult, et sa elad Helsingis ja
õpid ülikoolis.

AINO: See on õige, ma elan Helsingis ja õpin ülikoolis majandusteadust. Olen kogu elu Helsingis elanud. Mu ema on koolis õpetaja ja mu isa on ajakirjanik. Ema ja isa on pärit Ida-Soomest. Meie suvila asub Imatra lähedal. Me suvitame seal igal suvel. Mul on üks õde ja üks vend.

TIINA: Kui vanad nad on?

AINO: Selma on väike tüdruk, ta on nelja-aastane. Janne on neliteist aastat vana.

TIINA: Kas Janne on poisi nimi?

AINO: Jaa. Miks sa küsid?

TIINA: Mõnikord ma ei saa aru, kas mõni nimi on mehe või naise nimi. Mõned eesti nimed võivad ka rasked olla. Näiteks Kai, Helge, Terje ja Olli on naiste nimed, Märt ja Meelis aga meeste nimed.

Siis tulevad sisse Tiina ema Reet ja Tiina poeg Martin.

Tiina tutvustab: Palun saage tuttavaks! See on Aino.

REET: Väga rõõmustav. Mina olen Reet. Tere tulemast Tallinna!

MARTIN: Kas sina oledki see soomlane, kes hakkab meie juures elama?

AINO: Jah, olen küll.

MARTIN: See on tore, et sa meil elama hakkad!

Harjutus 1

Tee dialoog.

Õhtul tuleb ka Tiina mees Tõnis koju. Kuidas Aino ja Tõnis tutvuvad?
Mida Tõnis küsib Ainolt ja mida Aino vastab?

Harjutus 2

**Yritä arvata, mitä ovat suomeksi seuraavat sukulaisten nimitykset.
Kerro omista sukulaisistasi.**

Sugulased

1. Vanemad: ema ja isa _____
2. Lapsed: poeg ja tütar _____
3. Vanavanemad: vanaisa ja vanaema _____
4. Vanemate õed ja vennad: onud ja tädid _____
5. Onude ja tädide lapsed: onupojad, tädipojad, onutütred ja täditütred _____

Harjutus 3

Katso taulukkoa: tunnistatko kaikkien sanojen merkitykset?

Kuuntele ja täydennä taulukko.

sugulus Tiinaga	nimi	vanus	amet	veel
mees	Tõnis Mänd	_____	näitleja	töötab (<i>kus?</i>) _____ on harva (<i>kus?</i>) _____
poeg	_____	_____	käib lasteaias	_____ _____
_____	Reet Rebane	_____	juuksur	lahutatud armastab (<i>mida teha?</i>) _____ _____
ema elukaaslane	Peeter Poljakov	_____	_____	on praegu (<i>kus?</i>) _____ _____
—	Tiina Mänd	_____	reisibüroo ametnik	—

Harjutus 4

Räägi palun endast! Käytä esimerkiksi seuraavassa sanastossa olevia sanoja.

abielus	naimisissa
lahutatud	erunud
les/k, -e, -ke	leski
pois/s, -i, -si	poika, poikaystävä
tüdruk, -u, -ut	tyttö, tyttöystävä
vabaabielus	avoliitossa
vallali/ne, -se, -st	naimaton

Grammatika

PERSOONAPRONOMINIEN LYHYT JA PITKÄ MUOTO

Persoonapronomineilla on virossa kaksi rinnakkaismuotoa: pitkä ja lyhyt. Pitkää käytetään painollisena, lyhyttä painottomana. Käytännössä on melkein samantekevää, kumpaa muotoa käyttää. Lyhyet muodot ovat yleisempiä nominatiivissa.

YKSIKÖ		MONIKKO	
pitkä	lyhyt	pitkä	lyhyt
mina	ma	meie	me
sina	sa	teie	te
tema	ta	nemad	nad

VERBIN INFINITIIVIT JA PREESENS

Verbillä on virossa kaksi perusmuotoa: **da-infinitiivi** ja **ma-infinitiivi**.

da-infinitiivin tunnus on **-da, -ta** tai **-a**. Joillakin verbeillä päate on assimiloitunut eli mukautunut vartaloon, jolloin tunnus on **-la, -na** tai **-ra**.

elada	elää
tutvuda	tutustua
töötada	työskennellä
laenata	lainata
hakata	alkaa
viia	viedä
käia	käydä
tulla	tulla
panna	panna
surra	kuolla

ma-infinitiivin tunnus on **-ma**.

elama, tutvuma, töötama,
laenama, hakkama, viima,
käima, tulema, panema, surema

Verbin preesens muudostetaan siten, että *da*-infinitiivistä erotetaan infinitiivin tunnus ja jäljelle jääneeseen vartaloon liitetään persoonapäite. **Kieltomuodossa** käytetään kaikissa persoonissa kieltosanaa **ei** ja pelkkää preesensin vartaloa.

ma elan	me elame	
sa elad	te elate	ma, sa, ta, me, te, nad ei ela
ta elab	nad elavad	

Huom! Kieltosana on lauseessa aina välittömästi verbin edessä:
 Ma **ei joo** kunagi kohvi. En koskaan juo kahvia.

Harjutus 5

Lisää puuttuvat preesensin muodot.

YKSIKKÖ	MONIKKO	KIELTOMUOTO
ma kirjutan sa _____ ta kirjutab	me _____ te _____ nad _____	ei _____
ma _____ sa _____ ta _____	me _____ te töötate nad _____	ei _____
ma _____ sa _____ ta _____	me _____ te _____ nad käivad	ei _____
ma _____ sa _____ ta _____	me viime te _____ nad _____	ei vii
ma _____ sa tuled ta _____	me _____ te _____ nad _____	ei _____

Grammatika

POIKKEUKSELLISIA PRESENSMUOTOJA

1

olla

ma olen	me oleme	
sa oled	te olete	ma, sa, ta, me, te, nad ei ole
ta on	nad on	ei ole = pole

Huomaa poikkeuksellinen monikon 3. persoonan muoto: **nad on**.

2

minna (*mennä, lähteä*)

ma lähen	me läheme/lähme	
sa lähed	te lähete	ma, sa, ta, me, te, nad ei lähe
ta läheb	nad lähevad	

3

Poikkeuksellisia vokaalinmuutoksia tapahtuu sanoissa **juua juoda, süüa syödä** ja **tuua tuoda**:

Ma toon, söön ja joon.
Nad toovad, söövad ja joovad.

Samoin: **luua : loon luoda, lüüa : löön lyödä**.

Harjutus 6

Lisää verbi oikeassa muodossa.

1. Laual _____ kohvitass.	olla
2. Taldrikul _____ võileivad.	olla
3. Mina _____ pärit Tartust.	olla
4. Minu isa _____ Helsingis.	elada
5. Õde _____ koolis.	käia
6. Nad _____ Tallinnas.	elada
7. Me _____ tassid lauale.	vii
8. Ma ei _____ täna kirja.	kirjutada
9. Vanaema ei _____ koolis.	käia
10. Vanaisa _____ sadamas.	töötada
11. Ajakirjanik ei _____ pühapäeval.	töötada
12. Lapsed _____ teed.	juua
13. Tädi _____ homme tööle.	minna
14. Nad _____ õhtul teatrisse.	minna
15. Aino _____ mulle raamatu.	tuua
16. Nad _____ lugeda.	armastada

armasta/da, -n

homme

kir/i, -ja, -ja

kirjuta/da, -n

kohvitass, -i, -i

käi/a, -n

lugeda, loen

pood, poe, poodi

pühapäev, -a, -a

pitää, rakastaa

huomenna

kirje

kirjoittaa

kahvikuppi

käydä

lukea

kauppa

sunnuntai

taldrik, -u, -ut

teat/er, -ri, -rit

tee, -, -d

tuua, toon

täna

vii/a, -n

võilei/b, -va, -ba

õhtu, -, -t

lautanen

teatteri

tee

tuoda

tänään

viedä

voileipä

ilta

Kysymyssanoja

kes? kuka? ketkä?

mis? mikä? mitkä?

kus? missä?

kust? mistä?

kuhu? mihin? minne?

Harjutus 7

Muodosta mallin mukaisia kysymyksiä.

Piret elab Tartus.

Kus Piret elab?

Kes elab Tartus?

1. Mart elab Helsingis.
2. Isa tuleb teatrist.
3. Kohvitass on laual.
4. Õpetaja töötab koolis.
5. Reet on pärit Tartust.
6. Margus töötab sadamas.
7. Eestlased elavad Eestis.
8. Aino paneb tassi lauale.

Harjutus 8

Käännä lauseet.

1. Lapsi juo teetä. _____
2. Te istutte olohuoneessa. _____
3. He asuvat Suomessa. _____
4. Olen kotoisin Viirasta. _____
5. Tiedän, että työskentelet yliopistossa. _____

Grammatika

IMPERATIIVIN YKSIKÖN 2. PERSOONA

Imperatiivin (käskymuodon) *sina*-muodossa käytetään verbin preesensvartaloa. Preesensin kielto muoto ja imperatiivin *sina*-muoto ovat siis täsmälleen samantyyppiset. Kielto sanana toimii **ära**.

preesensin kielto muoto	imperatiivin yksikön 2. persoona	imperatiivin yks. 2. pers. kielto muoto
ei vii	vii!	ära vii!
ei käi	käi!	ära käi!
ei kirjuta	kirjuta!	ära kirjuta!
	vie!	älä vie!
	käy!	älä käy!
	kirjoita!	älä kirjoita!

Poikkeuksena on **minna**-verbi, jonka preesensissä käytetään vartaloa **lähen**, ei **lähe**, mutta imperatiivissa *minna*-vartaloa.

ei lähe	mine!	mene! / lähde!	ära mine!	älä mene! / älä lähde!
---------	-------	----------------	-----------	------------------------

Huom! Sanalla **ära** on muitakin merkityksiä, esim. pois:

Ära mine **ära**! Älä mene pois!

Jos puhuja ei halua esittää käskyä vaan pikemminkin pyynnön, lisätään sana **palun** (ole hyvä); esimerkiksi:

Palun pane aken kinni!	Ole hyvä ja sulje ikkuna! / Sulkisitko ikkunan?
Palun tervita Tiinat!	Kerro terveisiä Tiinalle!
Palun käi poes!	Ole hyvä ja käy kaupassa! / Kävisitkö kaupassa?

Harjutus 9

Muodosta imperatiivin *sina*-muoto.

1. Palun _____ meie õpetajat!
2. _____ need raamatud tuppa!
3. _____ homme teatrisse!
4. Ära _____ tundmatus kohas!
5. Palun _____ oma kohale!
6. Palun _____ alla!
7. Ära _____ täna meile!
8. Ära _____ talle raamatut!
9. Palun ära _____ homme kontserdile!
10. Ära _____ liiga palju!
11. Palun ära _____ vihane!

tervitada

viia

minna

ujuda

istuda

kirjutada

tulla

osta

minna

küsida

olla

alla kirjutada, kirjutata alla

koh/t, -a, -ta

kontser/t, -di, -dit/-ti

küsi/da, -n

liiga

meile

osta, -n

palju

rohkem

tervita/da, -n

tundmatu, -, -t

täna

uju/da, -n

viha/ne, -se, -st

allekirjoittaa

paikka

konsertti

kysyä

liian

meille

ostaa

paljon

enemmän

kertoa terveisiä; tervehtiä

tuntematon, vieras

tänään

uida

vihainen

2 Teine õppetükk

Sõnad

aasta, -, -t	vuosi
ainult	ainoastaan
ajakirjanik, -u, -ku	lehtimies, toimittaja
alla	alas
arva/ta, -n	luulla, arvella; olla jotakin mieltä
dialoog, -i, -i	vuoropuhelu
elu, -, -	elämä
elu/tuba, -toa, -tuba	olohuone
ema, -, -	äiti
et	että, jotta
harju/da, -n	tottua
hea, -, -d	hyvä
Ida-Sooime, -, -t	Itä-Suomi
iga, -, -	joka, jokainen
inime/ne, -se, -st	ihminen
isa, -, -	isä
ise, enda/enese, ennast/end	itse
juures	luona
ka	myös
kap/p, -i, -pi	kaappi
kogu	koko, kokonainen
kohvilau/d, -a, -da	kahvipöytä
kohvilõhn, -a, -a	kahvintuoksu
koju	kotiin
kool, -i, -i	koulu
koosta/da, -n	laatia, koota
kui	kuinka; kuin
kui vana?	minkä ikäinen? kuinka vanha?
kus	missä, jossa
kõi/k, -ge, -ke	kaikki
küsi/da, -n	kysyä, kysellä
lau/d, -a, -da	pöytä; lauta
lähedal	lähellä
majandusteadus, -e, -t	taloustiede
me / meie, -, meid	me
meeldi/da, -n	miellyttää, olla mieleen
meeldiv, -a, -at	miellyttävä

miks	miksi, minkä takia
mõn/i, -e, -d(a)	joku, eräs; muutama
mõnikord	joskus, toisinaan
muidugi	tietenkin, tietysti
nim/i, -e, -e	nimi
näiteks	esimerkiksi
pois/s, -i, -si	poika, poikaystävä
praegu	nyt, parhaillaan
pärit	kotoisin
raske, -, -t	vaikea, raskas
rõõmustav, -a, -at	hauska
rää/kida, -gin	puhua, kertoa
saage tuttavaks!	tutustukaa! saanko esitellä!
sinata/da, -n	sinutella
sugula/ne, -se, -st	sukulainen
suv/i, -e, -e	kesä
suvila, -, -t	huvila, kesämökki
tass, -i, -i	kuppi
tea/da, -n	tietää
tere tulemast!	tervetuloa!
tore, -da, -dat	kiva, hauska
trep/p, -i, -pi	portaad
trepist alla	portaita alas
tugitool, -i, -i	nojatuoli
tutvusta/da, -n	tutustuttaa, esitellä
tüdruk, -u, -ut	tyttö, tyttöystävä
vana, -, -	vanha
vanaema, -, -	isoäiti, mummo
vasta/ta, -n	vastata
veel	vielä
ven/d, -na, -da	veli
voodi, -, -t	sänky, vuode
või/da, -n	voida, saattaa
väga	oikein, kovasti
väga rõõmustav	oikein hauskaa
õde, õe, õde	sisar
õhtu, -, -t	ilta
õige, -, -t	oikea, tosi
õpetaja, -, -t	opettaja